

**ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ КООПЕРАТИВНИЙ
ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ**

МАТЕРІАЛИ

II Всеукраїнської науково-практичної конференції

**«ТРАНСФОРМАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В ЕКОНОМІЦІ:
ВІД КОНКУРЕНЦІЇ ДО КООПЕРАЦІЇ»**

м. Хмельницький
24 жовтня 2024 р.

**Міністерство освіти і науки України
Всеукраїнська центральна спілка споживчих товариств
Хмельницька облспоживспілка
Хмельницький кооперативний торговельно-економічний інститут
Львівський торговельно-економічний університет
Полтавський університет економіки і торгівлі
Вінницький кооперативний інститут**

МАТЕРІАЛИ

II Всеукраїнської науково-практичної конференції

**«ТРАНСФОРМАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В ЕКОНОМІЦІ:
ВІД КОНКУРЕНЦІЇ ДО КООПЕРАЦІЇ»**

**м. Хмельницький
24 жовтня 2024 р.**

Рекомендовано до друку вченою радою Хмельницького кооперативного торговельно-економічного інституту (протокол № 3 від 06 грудня 2024 р.)

Рецензенти:

МЕЛЬНИК Ірина, д.е.н., проф., завідувач кафедри туризму та готельно-ресторанної справи Львівського торговельно-економічного університету.

МІЩУК Ігор, д.е.н., проф., проф. кафедри підприємництва, торгівлі та логістики Львівського торговельно-економічного університету.

ПЕЛИК Леся, д.т.н., проф., проф. кафедри товарознавства, митної справи та управління якістю Львівського торговельно-економічного університету.

Редакційна колегія: **ТЕЛЯЧИЙ Юрій** – голова, д.і.н., проф., президент Хмельницького кооперативного торговельно-економічного інституту, голова Хмельницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України; **ЗАМАЗІЙ Оксана** – заступник голови, д.е.н., проф., проректор з наукової роботи Хмельницького кооперативного торговельно-економічного інституту; **МАТВССВ Андрій** – к.і.н., доц., віце-президент Хмельницького кооперативного торговельно-економічного інституту; **ЛЯШУК Катерина** – к.е.н., директор Хмельницького кооперативного фахового коледжу Хмельницького кооперативного торговельно-економічного інституту; **ДЖЕРЕЛЕЙКО Світлана** – к.е.н., доц., декан факультету управління, підприємництва та права Хмельницького кооперативного торговельно-економічного інституту; **САПОТНИЦЬКА Наталія** – к.е.н., завідувач кафедри підприємництва, торгівлі, логістики та готельно-ресторанної справи Хмельницького кооперативного торговельно-економічного інституту; **ТЯГУНОВА Наталія** – к.е.н., проф., проф. кафедри підприємництва, торгівлі, логістики та готельно-ресторанної справи; **ТРИШКІНА Ніна** – к.е.н., доц., доц. кафедри підприємництва, торгівлі, логістики та готельно-ресторанної справи; **БУЗНИЦЬКА Ірина** – викладач Хмельницького кооперативного фахового коледжу Хмельницького кооперативного торговельно-економічного інституту; **КУЧЕРУК Надія** – ст. викладач кафедри підприємництва, торгівлі, логістики та готельно-ресторанної справи; **ГРИЩЕНКО Марія** – викладач кафедри підприємництва, торгівлі, логістики та готельно-ресторанної справи; **ТРОФИМЕНКО Катерина** – викладач кафедри підприємництва, торгівлі, логістики та готельно-ресторанної справи.

Т65 Трансформаційні процеси в економіці: від конкуренції до кооперації. *Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції*, м. Хмельницький, 24 жовтня 2024 р. / редкол.: Ю.В. Телячий (гол.) та ін. Хмельницький : ХКТЕІ, 2024. 247 с.

За достовірність викладеної інформації відповідальність несуть автори статей

Збірник містить матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції «Трансформаційні процеси в економіці: від конкуренції до кооперації» з актуальних питань функціонування та розвитку сучасних економічних систем, інновації менеджменту, маркетингових технологій в сучасному бізнесі, фінансово-господарської діяльності та проблем оподаткування суб'єктів господарювання, розвитку підприємництва та торгівлі, інноваційних технологій у туристичному та готельно-ресторанному бізнесі, сучасного товарознавства, удосконалення правового забезпечення розвитку економіки та підприємництва, інновацій у бізнес-освіті та управлінні знаннями, розвитку кооперативного сектора економіки.

Для освітян, науково-педагогічних працівників, здобувачів освіти, підприємців, громадськості, усіх, хто цікавиться трансформаційними процесами в економіці.

Електронна версія збірника оприлюднюється на офіційній сторінці ХКТЕІ:

<http://www.xktei.km.ua/naukova-diialnist/naukovi-zahodi-vidannya-hktei/materiali-konferencij-hktei/>

<i>Телячий Юрій</i>	
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ КООПЕРАТИВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ В ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ УКРАЇНИ	43
<i>Хорошенюк Оксана</i>	
ВОЛЕНТЕРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ: ОКРЕМІ АСПЕКТИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ	46
<i>Шевчик Богдан</i>	
ФОРМУВАННЯ НОВОГО ТИПУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ НА ОСНОВІ ЗМІНИ ПАРАДИГМИ СОЦІАЛЬНО-КУЛЬТУРНОГО РОЗВИТКУ	47
ІННОВАЦІЇ МЕНЕДЖМЕНТУ ТА БІЗНЕС-ОСВІТИ У ПІДПРИЄМНИЦТВІ, ТОРГІВЛІ, ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОМУ ТА ТУРИСТИЧНОМУ БІЗНЕСІ	
<i>Андрєєв Сергій, Андрєєва Валентина, Воробйов Кирило</i>	
ІНТЕГРАЦІЯ НАУКИ, ОСВІТИ ТА ПІДПРИЄМНИЦТВА В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ ДЕРЖАВИ	49
<i>Вишневська Марія, Крамаренко Аліса</i>	
МЕНЕДЖМЕНТ В УКРАЇНІ ПІД ЧАС ВІЙНИ: ОСНОВНІ АСПЕКТИ ТА СТРАТЕГІЇ	50
<i>Гурман Олена, Вугляр Анастасія</i>	
ТЕОРІЇ МОТИВАЦІЇ: КЛАСИЧНІ ПІДХОДИ ТА ЇХ СУЧАСНА АДАПТАЦІЯ У БІЗНЕСІ	52
<i>Гурман Олена, Тарашевський Аріан</i>	
SMART- ПІДХІД В УПРАВЛІННІ СУЧАСНИМ ПІДПРИЄМСТВОМ	55
<i>Гурман Олена, Шевчишен Максим</i>	
КОМУНІКАЦІЙНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ НА ПІДПРИЄМСТВІ	56
<i>Дикань Олена, Жарікова Наталія</i>	
УПРАВЛІННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНОЮ КУЛЬТУРОЮ ПІДПРИЄМСТВА, ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ МОТИВАЦІЇ ПЕРСОНАЛУ	57
<i>Забурмеха Людмила</i>	
ІННОВАЦІЇ ЦИФРОВІЗАЦІЇ У ПІДПРИЄМНИЦТВІ	59
<i>Зверук Людмила, Степан Маргарита</i>	
ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ФІНАНСОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА	61
<i>Куделя Вікторія, Бортнік Олена</i>	
ОСОБЛИВОСТІ КРИЗОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	63
<i>Лозова Оксана, Білик Лілія</i>	
СТВОРЕННЯ ІНКЛЮЗИВНОГО РОБОЧОГО СЕРЕДОВИЩА ВІТЧИНЯНИМИ КОМПАНІЯМИ ЧЕРЕЗ ВПРОВАДЖЕННЯ СТРАТЕГІЇ EDI	65
<i>Ляшук Катерина</i>	
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАХОДІВ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ	68
<i>Омельчук Світлана</i>	
УПРАВЛІННЯ ЗНАННЯМИ В ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ	70
<i>Островська Ірина</i>	
ІННОВАЦІЇ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ	72

4. Bloomberg J. Digitization, digitalization, and digital transformation: confuse them at your peril. 2018. Forbes. URL: <https://www.forbes.com/sites/jasonbloomberg/2018/04/29/digitization-digitalization-and-digital-transformation-confuse-them-atyour-peril/#78e677fd2f2c>

5. Лісова Р. М. Цифрова трансформація та стратегічне управління бізнес-моделями. Сучасний менеджмент: тенденції, проблеми та перспективи розвитку: тези доповідей учасників V Міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених і студентів. Дніпро, 23 квітня 2020 р. Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля. с. 88-90.

6. Дергачова Г. М., Колешня Я. О. Цифрова трансформація бізнесу: сутність, ознаки, вимоги та технології. *Економічний вісник НТУУ «КПІ»*. 2020. № 17, с.280-290. DOI: <https://doi.org/10.20535/2307-5651.17.2020.216367>

7. Ловкайтес В.С., Харчевнікова Л.С. Нова парадигма стратегічного менеджменту в умовах цифрової трансформації. *Наука і техніка сьогодні*. 2024. №2(30), с.325-337. [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2024-2\(30\)-325-337](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2024-2(30)-325-337)

8. Kraus S., Durst S., Ferreira J., Veiga P., Kailer N., Weinmann A. Digital transformation in business and management research: An overview of the current status quo. *International Journal of Information Management*. 2022. Vol. 63. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0268401221001596> DOI: <https://doi.org/10.1016/j.ijinfomgt.2021.102466>

9. Герасименко О.О., Степанюк Т.В. Цифровізація управління в організаціях: процес, інструменти, модель імплементації у практику. *Наукові перспективи*. 2024. № 1(43), с.405-417. DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-1\(43\)-405-417](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-1(43)-405-417)

10. Lancry O., Shannon T., Cummings L. Digital Strategy for a B2B World. Bain&Company. 2017. URL: <https://www.bain.com/insights/digital-strategy-for-a-b2b-world>

УДК 658.8:351.74:338.2

Куделя Вікторія, к.е.н., доцент, доцент кафедри менеджменту, публічного управління та HR-технологій Українського державного університету залізничного транспорту

Бортнік Олена, здобувачка вищої освіти за другим (магістерським) рівнем за освітньою програмою «Менеджмент організацій і адміністрування» Українського державного університету залізничного транспорту

ОСОБЛИВОСТІ КРИЗОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Актуальність дослідження кризового менеджменту зумовлена його важливістю для ефективного функціонування сучасних організацій і підприємств. У світі, де глобалізація та постійні економічні зміни стають нормою, компанії стикаються з безліччю ризиків, здатних призвести до кризових ситуацій. Економічні спади, політичні конфлікти, природні катастрофи та інші непередбачувані обставини вимагають наявності надійних механізмів управління, які забезпечують стабільність та виживання бізнесу.

Недостатнє управління кризами може призвести до серйозних наслідків, таких як фінансові збитки, втрата репутації та довіри споживачів, а також зниження конкурентоспроможності. Вивчення кризового менеджменту дозволяє знайти найефективніші стратегії реагування на кризові ситуації, що допомагає зменшити негативні наслідки та сприяє швидшому відновленню нормального функціонування підприємства.

В умовах швидкого розвитку інформаційних технологій та комунікацій компанії змушені адаптувати свої стратегії кризового менеджменту до нових реалій. Дослідження в цій сфері сприяє розвитку інноваційних підходів і технологій, які можна впровадити в практику управління кризами.

Крім того, кризовий менеджмент охоплює не лише мінімізацію втрат, але й відкриває нові можливості для розвитку. Дослідження в цій галузі допомагає виявити, як кризові ситуації можуть стати поштовхом для змін та інновацій, що, у свою чергу, покращує ефективність управління в умовах невизначеності.

У контексті воєнних конфліктів і політичної нестабільності важливість кризового менеджменту зростає ще більше. Підприємства повинні бути готовими не лише до економічних, а й до соціальних та політичних криз. Дослідження в цій сфері сприяє кращому розумінню того, як організації можуть забезпечити свою стійкість і адаптивність у складних умовах.

Кризовий менеджмент підприємства в умовах воєнного стану є складною та багатогранною проблемою, що вимагає спеціальних підходів і стратегій. В умовах війни підприємства стикаються з численними викликами, такими як порушення виробничих процесів, зниження споживчого попиту, нестача ресурсів, руйнування інфраструктури та невизначеність на ринках. Це створює необхідність у розробці ефективних механізмів управління, які б дозволили не лише зберегти існуючі бізнес-процеси, але й адаптуватися до нових умов [1].

Однією з основних особливостей кризового менеджменту в умовах воєнного стану є необхідність швидкого реагування на зміни. Підприємства повинні оперативно оцінювати ризики, аналізувати їхній вплив на бізнес та вжити заходів для мінімізації негативних наслідків. Важливим аспектом цього процесу є формування кризових команд, які здатні приймати рішення в умовах невизначеності. Такі команди мають бути багатофункціональними, об'єднуючи представників різних підрозділів, що дозволяє забезпечити різнобічний підхід до вирішення проблем.

Крім того, в умовах воєнного стану підприємствам слід звернути увагу на гнучкість своїх бізнес-моделей. Традиційні методи управління можуть виявитися неефективними, тому важливо впроваджувати нові рішення, що відповідають актуальним викликам. Це може включати зміну асортименту продукції, оптимізацію виробничих процесів, перехід на альтернативні канали збуту та пошук нових партнерів. Наприклад, підприємства можуть розглядати можливості для виробництва товарів, які користуються попитом в умовах війни, таких як медичні засоби, засоби захисту чи продукти харчування.

Важливу роль у кризовому менеджменті також відіграє комунікація. Прозорість у внутрішніх і зовнішніх комунікаціях дозволяє підтримувати довіру серед співробітників, партнерів та споживачів. В умовах воєнного стану необхідно постійно інформувати про зміни в діяльності підприємства, забезпечуючи своєчасне донесення важливої інформації до всіх зацікавлених сторін. Це включає як регулярні оновлення про стан справ, так і роз'яснення про заходи, які вживаються для забезпечення безпеки та стабільності.

Кризовий менеджмент в умовах воєнного стану також потребує акценту на соціальну відповідальність. Підприємства можуть зіткнутися з моральними та етичними дилемами, коли потрібно балансувати між прибутковістю та підтримкою суспільства. Важливо враховувати потреби громади, співпрацювати з місцевими організаціями та надавати допомогу тим, хто цього потребує. Це може бути реалізовано через різноманітні програми соціальної підтримки, ініціативи з надання гуманітарної допомоги або участь у відновлювальних проектах.

Не менш важливим є аспект технологічного забезпечення кризового менеджменту. Використання сучасних інформаційних технологій дозволяє підприємствам швидше реагувати

на зміни, оптимізувати процеси та знижувати витрати. Наприклад, впровадження системи моніторингу ризиків може допомогти виявити потенційні загрози в реальному часі та оперативно реагувати на них. Також варто звернути увагу на цифровізацію бізнес-процесів, що дозволяє забезпечити безперервність роботи підприємства, навіть в умовах фізичних обмежень [2].

Загалом, кризовий менеджмент підприємства в умовах воєнного стану вимагає інтегрованого підходу, що поєднує в собі аналіз ризиків, адаптацію бізнес-моделей, ефективну комунікацію та соціальну відповідальність. Кожен з цих аспектів взаємопов'язаний і вимагає комплексного управління для досягнення успіху. Важливою метою в умовах кризового управління є не лише виживання підприємства, а й його здатність до відновлення та розвитку в післякризовий період, що потребує не лише стратегічного планування, але й гнучкості у прийнятті рішень. Таким чином, підприємства, які вдаються до проактивних дій у сфері кризового менеджменту, мають більше шансів на успішну адаптацію до нових умов та подолання викликів, які несе воєнний стан [3].

Щоб реалізувати кризове управління в умовах воєнного стану необхідно проводити низку заходів:

- виявити види кризи, ключові проблеми й наявні ресурси для їх вирішення;
- спланувати роботу в нових умовах і забезпечити механізми ухвалення рішень і швидкої синхронізації з основними стейкхолдерами;
- підтримати мотивацію команди рухатись далі;
- реалізувати план із ліквідації кризи й повернення до стабільного стану;
- оцінити результати кризового менеджменту.

Список використаних джерел

1. Максін С. К., Салоїд С. В. Кризовий менеджмент на підприємстві в умовах нестабільного середовища. *Електронний журнал «Ефективна економіка»*. 2023. № 10.
2. Гобела В. В., Живко З. Б., Леськів Г. З., Мельник С. І. Управління кризовими ситуаціями : навчальний посібник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 228 с.
3. Кризовий менеджмент в умовах війни. URL: <https://cutt.ly/yBNToRg>

УДК 65.011.1

Лозова Оксана, к.е.н., доцент, доцент кафедри менеджменту Полтавського університету економіки і торгівлі

Білик Лілія, магістрантка кафедри менеджменту Полтавського університету економіки і торгівлі

СТВОРЕННЯ ІНКЛЮЗИВНОГО РОБОЧОГО СЕРЕДОВИЩА ВІТЧИНАНИМИ КОМПАНІЯМИ ЧЕРЕЗ ВПРОВАДЖЕННЯ СТРАТЕГІЇ EDI

Вітчизняні компанії вже майже три роки здійснюють свою діяльність в умовах війни, і це має свої наслідки: значна мобілізація, міграція населення, зростання кількості людей з інвалідністю, критична нестача працівників на «чоловічих» посадах та спеціальностях тощо. Все це призвело до кадрового «голоду» на ринку праці, і ці процеси в майбутньому будуть посилюватись. Тому почалась жорстка конкуренція за працівників, особливо у великих компаніях, які мають суттєву потребу в робочій силі.

УДК 338.009.12/334.012.34
Т65

МАТЕРІАЛИ

II Всеукраїнської науково-практичної конференції

ТРАНСФОРМАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В ЕКОНОМІЦІ: ВІД КОНКУРЕНЦІЇ ДО КООПЕРАЦІЇ

(м. Хмельницький, 24 жовтня 2024 р.)

Електронне видання

Відповідальна за випуск:
Наталія САПОТНІЦЬКА

Т65 Трансформаційні процеси в економіці: від конкуренції до кооперації. *Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції*, м. Хмельницький, 24 жовтня 2024 р. / редкол.: Ю.В. Телячий (гол.) та ін. Хмельницький : ХКТЕІ, 2024. 247 с.